

1. čtení: Sk 17, 16- 34

Hlavní čtení: Sk 17, 27

ČEP: Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko.

Kral: Aby hledali Boha, zda by snad makajíce, mohli nalézt jej, ačkoli není daleko od jednoho každého z nás.

Vybral jsem tento oddíl, protože bychom se mohli z něho trochu poučit, jak hovořit o Bohu s nevěřícími lidmi. Někdy se nám zdá, že je jich stále víc, a my to přitom s nimi neumíme. Víme, že bychom měli být Kristovi svědkové. Ale když se s lidmi pustíme do hovoru o Bohu, většinou nás snadno odbudou. A tak příště raději mlčíme, i když nemíváme dobré svědomí. A tu vyvstává otázka: Jak hovořit s lidmi právě o Bohu, a to právě s těmi *vnímavými*, se kterými stojí za to hovořit i jinak?

Musíme jít samozřejmě na radu k někomu moudrému. Třeba k apoštolu Pavlovi. Ten přišel na svých misijních cestách také do Athén, hlavního města řecké vzdělanosti. Tam narazil na skupinu zvědavých filozofů. Ti ho chytili a odvedli na řečniště Areopag, a tam se ho začali vyptávat na jeho učení.

Můžeme si tu všimnout prvního rysu Pavlovy misie. Nechytal lidi na ulici, ale obvykle chodil do synagog, židovských modliteben. Zde v Athénách je to výjimka. A přece musel ty lidi okolo nějak zaujmout, že jim stálo za to vyslechnout si ho. Asi z něho cítili vnitřní převahu a autoritu. To je vzácný Boží dar, když je pravá, když není hraná; dá se hledat vnitřní sebekázní, pravdivostí a pokorou. To je pak dobrý začátek pro duchovní rozhovor.

Pavel se těm zvědavým Athéňanům nevzpírá. Má odvahu, protože ví, co zná a co má říci. Nese evangelium, vzácné poselství o Božím vítězství v Kristu, a ví, že je to pro všechny lidi Boží moc k spasení. Tak se dává těm zvědavými bez okolků odvést na řečniště.

Svou řeč začíná zvláštním, dvojznačným oceněním athénské náboženské horlivosti. Jako by jim říkal: „Není jí až příliš? Stavíte oltáře neznámému bohu nebo neznámým bohům, všechny si je chcete naklonit oběťmi, ale tím zároveň doznáváte, že Boha neznáte. Tak já vám o tom neznámém Bohu něco povím.“

Co je to za Boha? Apoštol tu o něm říká, že je stvořitel a vladař všeho světa. To ještě Athénské mnoho nepřekvapilo. Jenže Pavel jde dál: „On si nedává od lidí sloužit, jako by byl na nich závislý; vždyť je to on sám, který všemu dává život, dech i všechno ostatní“ (Sk 17, 25). Všimněme si, jak tu Pavel staví na hlavu zbožnost svých posluchačů: Vy máte bohy, o které pečujete, o které se staráte, kterým přinášíte dary, kterým všelijak podstrojíte. Ale já vám hlásám Boha, který pečuje o vás. A to od počátku, protože vrcholem jeho stvoření je člověk, který dostal i zvláštní úkol, totiž hledat Boha, vstupovat s ním do obecenství.

A tu jsme u jádra Pavlovy řeči. Jak se to člověku daří? Tady užívá apoštol zvláštního obratu, který je třeba přeložit doslovně z původního řeckého znění: „Bůh učinil národy..., aby hledali Boha, zdali by ho *vyhmatali* a našli, i když není daleko od jednoho každého z nás“ (L 17, 26-27). Hmatání po Bohu? Co to znamená? Naše hledání Boha se podle Pavla podobá hře na slepou bábu. Naši sebestředností, naším hříchem, máme jakoby zavázané oči, ale přece jen nechceme být sami. A tak hmatáme a hledáme, protože někde hluboko v duši cítíme, že Bůh tu někde je. My lidé máme v sobě různou míru i různou podobu takového hmatání a hledání, tázání a ohledávání. A přece je to - více či méně - tápání těch, kdo mají při hře na slepou bábu zavázané oči.

Kde je chyba? Písmo říká: Bůh je Duch. Dá se Duch chytit do rukou? Dá se do hrsti uchopit třeba pravda a láska, pokora a věrnost? Bůh je Tajemství, neproniknutelné a skryté. Je proto pošetilé myslet si, že ho můžeme chytit do rukou. On vždycky přesahuje naše vztažené ruce i naši vztaženou mysl. Jako při hře na slepou bábu se nám dává poznat a zachytit jen tehdy, když sám chce.

A tu stojíme před velikou otázkou: Chce se nám tento nevystižitelný Bůh vůbec ukázat? Nebo chce zůstat skrytý? Evangelium odpovídá: Chce se ukázat. Přišel za námi ve svém jednorozeném synu Ježíši Kristu do tak nečekané blízkosti, že se dal od nás, hříšných lidí, chytit, zmučit a ukřižovat. Tak vznikla představa, že my lidé máme Boha v rukou, když jsme ho na kříži dokázali zabít. Mnozí si to myslí dodnes. Ježíš ztroskotal, tak už není třeba bát se Boha.

Ale Písmo i Pavel na Areopagu v závěru své řeči svědčí o tom, že Ukřižovaný vstal. Unikl z naší moci, z moci smrti, vzkříšením. Je s námi dál, jako živý, neuchopitelný, a přece stále působící, jako ponížený, blízký, a proto mocný.

Měli bychom si z toho pamatovat zvláště dvojí: Jsme-li dost upřímní a zároveň i dost hlubocí, tušíme sami, jak často na svých cestách vlastně jen hmatáme a tápeme. Nejen lidé obecně, ale i my, kteří už o Bohu i o Kristu něco víme. Rozhlížíme se, a přece na cestu nevidíme. Přesněji: cesta se nám ztrácí z očí, kdykoli se zahledíme do sebe a zapomeneme upínat svůj vnitřní zrak k vůdci a dokonavateli víry, Kristu (Žd 12, 2). Je to cesta značená jeho pokorou a křížem, jeho ponížením a utrpením. Když trváme na tom, že životem půjdeme od triumfu k triumfu, Boží cíl se nám jistě časem ztratí z očí. Pokud však pochopíme, že nás Kristus bere s sebou do své vydanosti nárokům bližních a bídě světa, tedy že si nás bere s sebou na svou cestu, bude se naše hmatání měnit ve vidění: začneme prozírat, že on je tu s námi a jde před námi.

S tím souvisí to druhé. Pavel tam na Areopagu říká: My hmatáme, jako by se nám Bůh ze světa dočista ztratil, ale on je blízko. Blíž, než si myslíme, blíž než tušíme. Ale on není to, co jsme při svém hmatání a tápání uchopili, čeho jsme se zmocnili a přitom propadli domněnce, že je to Bůh. Obvykle je to modla, to, co jsme si sami udělali namísto Boha nebo i z Boha. A přece on, ve své podivuhodné pokoře a ochotě trpět a strádat, je nám blízko. Ve všem svém tápání a hmatání, v pocitu ztracenosti a na pomezí zoufalství, tu ve světě nejsme sami. Troskotáme a truchlíme, a Bůh je přitom na dosah ruky. To je evangelium. Dokonce nás sám v naší osleplosti bere ze ruku. Přichází k nám v ukřižovaném a vzkříšeném Kristu a je tu s námi V životě i ve smrti. S námi sestupuje do naší bídy, bere si nás s sebou, když povstává ze smrti.

Ti jiní bozi, přede kterými varuje Desatero a jimž Athénští stavěli oltáře, to jsou závoje a šátky na našich očích, abychom nedohlédli výš a dál, abychom propadli pověře, že jsme tu na světě sami a zcela opuštěni. Anebo jiné, ale v podstatě podobné pověře, že nám pomohou ti, které jsme si sami vytvořili a vytváříme.

Evangelium neříká: Jednou Boha svým hmatáním chytíš, obejměš, přivlastníš si. Nýbrž říká: Ty ještě možná marně hmatáš, ale on už je blízko. Už je tu s tebou. Už se tě chopil. Už si tě vyhmátl z marnosti a bídy, ze zoufalství a nicoty, a vede si tě svou cestou. I když se ti možná někdy zdá, že máš při tom sám prázdné ruce. Ale důležité je, že on tě má v rukou. Pevně a nezrušitelně. A tak už nemusíš tolik dbát na to, jak se cítíš a co tebou zmítá. Důležité je, že on ve svém slitování není daleko od jednoho každého z nás.

Modlitba

Vyznáváme, Pane náš, že nás zvěst o práci a věrnosti tvého služebníka Pavla velice zahanbuje. Často nám leží na srdci více naše věci namísto tvého království. Proto tě prosíme: Posilni nás, abychom byli horlivější a bdělejší, statečnější a vytrvalejší, pilnější a věrnější. Připomínej nám svým Slovem stále znovu, že jen jednoho jest potřebí : abychom se nedali ničím srážet z tvé cesty a odevzdali se tobě, tvým úkolům a tvým cílům celým srdcem, radostně a pokojně. Spoj nás svým Duchem se všemi, kdo se podílejí na tvém díle. Amen